

— MAI VÖÖRMANN —

Naised, lähme Pekingisse

Ausalt öeldes ei ole ma kunagi midagi erilist arvanud enda õiguste eest seisjate lärmakast seltskonnast ega ka neist, kes vastutuse rasket koormat enda peale võttes võitlevad teiste õiguste eest, seda tihti lihtsalt seetõttu, et asi on momendil näiteks popp. Nii popp, et annab võimaluse moeasjaks saanud probleemi või nähtuse laineharjal end justkui muuseas "suurde" poliitikasse veeretada.

Kui nüüd meie naisliikumisest rääkida, siis meenutab see paraku — vähemalt see osa, mis kaugemale ja kõrgemale välja paistab — meil praegu pigem eliitklubide kokkutulekut kui uutest oludes (kuid vanadest väljakasvanud) üleskerkinud probleemidele lahenduste otsimist. Või on küsimus lihtsalt ühe seltskonna paremas eneseklaamis.

Nüüd on siis Eesti naised taas maailma-kaardile saanud ning püüavad 40 000 delegaadi seas Pekingis oma sõnumit (või ehk hoopis laulujoru) kõlama panna. Ainult et millist sõnumit, jääb siin Maarjamaal elavatele naistele küll teadmata. Vahetiselt poetatatakse mõni täpsem sõna ka laiemale üldusele, kui enamuses eliitametnikest koosnev seltskond taas kodumaale naaseb. Mitte niisugune üldine lausejupp stiilis "saime hulgaliselt uusi mõtteid", vaid ikka midagi konkreetsemat.

Olgu selle koosseisuga nii nagu on, sest raske, isegi kohatu on taga nutta neid agu, kui eesti naiste võrdkujuks peeti eesrindlasest lüpsjat-karjatalitajat või koguni traktoristi. Ainult et nüüd oleme siis suures osas teise äärmusesse jõudnud ning eesti naise võrdkujuks peavad end eelkõige

ge Riigikogu liikmed ja ministeeriumi ametnikud.

Vaevalt küll, et taluperenaisel Liisul või töölisel Maretil raamatukogu direktriksi või igal-pool-naisi-esindada-püüdva riigikogulasega vaated elu-olule ja ehk ka ühiskonna võimalikele arenguvariantidele kokku langevad.

Kas ei ole mitte nii, et kui ühed end superrestoranis eksponeerivad, siis kasvatavad teised aga ikka veel kapsaid ja kaalikaid, et rahanappust peres veidigi leevendada. Loomulikult on siinkohal tegemist utreeritud näitega.

Asi poleks ju hull, kui eliitseltskond vähemalt enamuse seisukohti väljendava hoiaku siit kaugemale suudab viia ning niisuguse pagasiga tagasi saabub, et seda siis oma arvukate sookaaslaste huvides elu rakendada.

Kui aga sõnumi asemel saab ajakirjandusest teada vaid seda, et rahvusraamatukogu direktriks loodab lisaks naisküsimisega (milliste konkreetsete küsimustega ikkagi?) tegelemisele käia ka Pekingi rahvusraamatukogus ja majandusminister ei võta osa miitingust (kui selline üldse korraldataksegi?) meeste ja naiste töötõingimuste võrdsustamiseks või sotsiaalminister teatab, et on küll eesti naise keskmine palk mehe omast tunduvalt madalam või ametid jaotunud soolisel põhimõttel, aga meil on siiski midagi olulisemat päevakorral kui soolise võrdsuse probleemid? Kas ei ole viimatimimetatud väljend — sooline võrdsus — ehk liialt üheülbaline arusaam naisküsimisest?

Täpsustada tuleks vaid seda, et soolist

võrdsust on propageerinud eelkõige eliitseltskond oma ebamaisest malbusest. Üksikema, kellele makstavatest alimentidest riik osa ära krahmab, ei räägi mitte võrdsusest, vaid mõistlikust probleemide püstitusest ning neile lahenduste otsimisest.

Iseküsimuseks jääb alati probleemidele lähenemise meetod ja see emotsionaalne õhkkond, mida arutelude käigus või ajakirjanduse vahendusel püütakse luua. Seetõttu tekitab ehk sõnapaar — sooline võrdsus — endast väga suurele osale naistest košmaarseid unenägusid ning viib mõtted tagasi aega, mil sõnade tasandil me siin kõik võrdsed olime. Nii võrdsed, et mõni naisterahvaski riigi kõrgemasse seadusandlikusse kogusse mugavates toolides istuvate meeste näpunäidete kaudu ja suunamisega jõudis.

Meie "parimate" naiste umbmäärastest sõnadest "parandame", "teeme", "seisame eesti naiste huvide eest" jne. jne. koostavam on lugeda ÜRO Arenguprogrammi raames koostatud Eesti Inimarengu aruande 9. peatükki "Soolised erinevused ja ebavõrdsus", mille kaine, andmetel põhinev analüüs annab realistlikuma pildi meie elust siin ja praegu. Eriti siis, kui võrrelda aruannet mõne pisaratest nõretava või enda isikut esiplaanile tõstva sõnavõtuga mis tahes auditooriumi ees.

Jääb vaid loota, et Pekingis Eesti naisi esindava delegatsiooni liikmed on seda asjatundjate koostatud aruannet lugenud. Ehk oleks tasunud mõni neist Pekingisse kaasagi võtta? Näiteks Sotsiaalministeeriumi ametnike arvelt.